

Algorytm szacowania liczby certyfikatów wynikającej z emisji wbudowanej towarów CBAM przywiezionych na obszar UE w ramach mechanizmu CBAM w okresie docelowym

WSTĘP

Zgodnie z zasadami *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/956 z dnia 10 maja 2023 r. ustanawiającego mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂* (dalej: „rozporządzenie CBAM”) oraz jego zmianami, upoważniony zgłaszający CBAM zobowiązany jest do umorzenia za pomocą certyfikatów emisji wbudowanych z towarów importowanych objętych mechanizmem CBAM. Do dnia 30 września każdego roku, a po raz pierwszy w roku 2027 za rok 2026, upoważniony zgłaszający przekazuje do umorzenia, za pośrednictwem rejestru CBAM, certyfikaty CBAM w liczbie odpowiadającej emisjom wbudowanym zaraportowanym w deklaracji CBAM za dany rok.

CERTYFIKAT CBAM – czym jest?

Jeden certyfikat CBAM odpowiada jednej tonie ekwiwalentu dwutlenku węgla emisji wbudowanych związanych z towarami. Każdemu certyfikatowi CBAM nadany zostanie niepowtarzalny numer identyfikacyjny w momencie jego utworzenia. Komisja Europejska rejestruje taki niepowtarzalny numer identyfikacyjny oraz cenę i datę sprzedaży certyfikatu CBAM w rejestrze CBAM na rachunku upoważnionego zgłaszającego CBAM dokonującego zakupu tego certyfikatu.

Cena certyfikatów CBAM będzie obliczana przez Komisję Europejską (dalej KE) jako średnia cen rozliczenia aukcji uprawnień (EUA) w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) na platformie aukcyjnej w odniesieniu do każdego tygodnia kalendarzowego. Cena ta będzie publikowana na stronach internetowych KE w pierwszym dniu roboczym tygodnia. Opublikowana cena będzie obowiązywała począwszy od dnia następnego po jej publikacji do pierwszego dnia roboczego następnego tygodnia włącznie. Sprzedaż certyfikatów CBAM będzie się odbywała na utworzonej w przyszłości wspólnej platformie. Zgodnie z rozporządzeniem CBAM, sprzedającym będą państwa członkowskie za pośrednictwem KE. Aktualne ceny uprawnień do emisji (EUA) w ramach EU ETS można znaleźć na stronach giełdy [European Energy Exchange \(EEX\)](#).

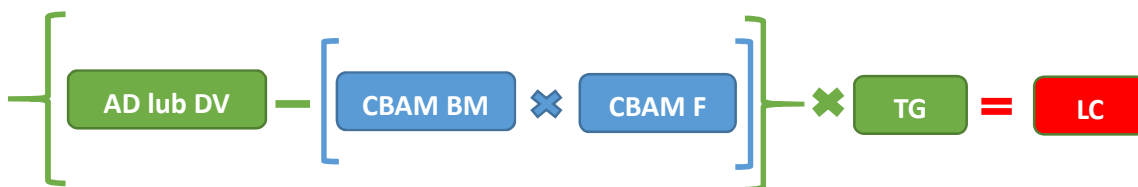
Należy mieć na uwadze, że w związku z opóźnieniami legislacyjnymi dotyczącymi rozpoczęcia sprzedaży certyfikatów CBAM, KE wprowadziła dla roku 2026 odstępstwo od zasady określania ich ceny. W roku 2026 nie będzie możliwości zakupu certyfikatów w celu pokrycia emisji wbudowanych związanych z towarami CBAM, które zostaną zaimportowane w 2026 r. Będzie to możliwe dopiero od 1 lutego 2027 r. W związku z tym, KE obliczy cenę dla tych certyfikatów na podstawie średniej kwartalnej ceny rozliczenia uprawnień w ramach EU ETS na platformie aukcyjnej, a nie średniej tygodniowej zgodnie z zasadami ogólnymi.

Upoważniony zgłaszający, na koniec każdego kwartału począwszy od roku 2027, będzie zobowiązany do utrzymywania na swoim rachunku w rejestrze CBAM liczbę certyfikatów CBAM odpowiadającą co

najmniej 50% emisji wbudowanych związanych z towarami, które zostały przywiezione od początku danego roku kalendarzowego, uwzględniając przy tym przydział bezpłatnych uprawnień w ramach EU ETS (dalej „obowiązek 50%”). W przypadku zakupu nadmiaru certyfikatów będzie istniała możliwość ich odkupu przez państwo członkowskie, jednak w liczbie nieprzekraczającej liczbę certyfikatów, które zostały zakupione celem spełnienia „obowiązku 50%”. Należy zaznaczyć, że kalkulacja liczby certyfikatów do spełnienia obowiązku 50% będzie się odbywała automatycznie w rejestrze CBAM na podstawie ilości towarów importowanych oraz domyślnych wskaźników emisji. Zatem, jeśli w danym kwartale upoważniony zgłaszający zakupi liczbę certyfikatów odpowiadającą 50% pokrycia emisji wbudowanych plus dodatkowych X certyfikatów, natomiast z rocznej deklaracji CBAM wynikać będzie, że całkowita liczba certyfikatów, które należało będzie rozliczyć, okaże się mniejsza niż wynikająca z zasady „50%” (np. w skutek zastosowania danych rzeczywistych, które będą znacznie bardziej korzystne w stosunku do danych domyślnych), wówczas tylko certyfikaty w liczbie do limitu 50% włącznie będą podlegały odkupowi. W tym przypadku nadwyżka dodatkowych X certyfikatów zostanie anulowana w rejestrze bez jakiegokolwiek rekompensaty w dniu 1 listopada danego roku. Należy nadmienić, że nie będzie możliwości sprzedaży certyfikatów CBAM innym podmiotom. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, jedynie państwo członkowskie (za pośrednictwem KE) będzie uprawnione do sprzedaży i odkupu certyfikatów CBAM.

SZACOWANIE LICZBY CERTYFIKATÓW - ALGORYTM PODSTAWOWY

W celu szacunkowego obliczenia liczby certyfikatów koniecznych do umorzenia zadeklarowanych emisji wbudowanych w deklaracji rocznej (bez uwzględnienia rabatu z tytułu uiszczonych opłat od emisji w kraju trzecim), można skorzystać z następującego wzoru:

Gdzie:

AD – wskaźnik emisji rzeczywistych zastosowany w deklaracji CBAM za dany rok dla dane towaru CBAM identyfikowane po kodzie CN [w tonach CO₂ na tonę towaru],

DV – wskaźnik emisji domyślnych zastosowany w deklaracji CBAM za dany rok dla danego towaru CBAM [w tonach CO₂ na tonę towaru],

CBAM BM – benchmark dla danego towaru CBAM [w tonach CO₂ na tonę towaru],

CBAM F – współczynnik CBAM w danym roku (w %),

TG – całkowita liczba danego towaru CBAM zaimportowana w danym roku [w tonach],

LC – liczba certyfikatów do umorzenia dla danego towaru CBAM zaimportowanego w danym roku.

Tabela 1. Wartości współczynnika CBAM F w latach 2026-2033.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
CBAM F	97,5%	95,0%	90,0%	77,5%	51,5%	39,0%	26,5%	14,0%

Jak widać z powyższego wzoru, poza ilością zaimportowanych towarów CBAM (TG), zasadniczym czynnikiem wpływającym na ostateczną liczbę certyfikatów potrzebną do umorzenia emisji wbudowanych jest wskaźnik emisji rzeczywistej (AD) lub wskaźnik emisji domyślnej (DV). Rzeczywiste dane o emisji wbudowanej będzie można zastosować w przypadku możliwości zweryfikowania przez akredytowanego weryfikatora danych dotyczących wskaźnika emisji dla instalacji w państwie trzecim, w którym został wytworzony dany towar CBAM. Jeżeli upoważniony zgłaszający CBAM nie może ustalić rzeczywistego wskaźnika emisji, stosuje się wartości domyślne. Wartości te ustala KE na poziomie średniej intensywności emisji dla każdego państwa wywozu i dla każdego z towarów wymienionych w załączniku I do rozporządzenia CBAM innych niż energia elektryczna, powiększonej o proporcjonalnie określony narzut. Wysokość tego narzutu zostanie opublikowana w odpowiednich aktach wykonawczych, a wcześniej ustalona na takim poziomie, aby zapewnić integralność środowiskową CBAM, w oparciu o najbardziej aktualne i wiarygodne informacje, w tym na podstawie informacji zgromadzonych w okresie przejściowym. Jeżeli dla danego rodzaju towarów nie będzie można zastosować wiarygodnych danych dotyczących państwa wywozu, wartości domyślne opierają się na średniej intensywności emisji z X% instalacji EU ETS o najgorszych wynikach w odniesieniu do tego rodzaju towarów. Wartość X również zostanie określona w odpowiednich aktach wykonawczych. Aktualnie, tj. w okresie przejściowym [dostępne są wartości domyślne uśrednione](#), a więc nie są one oparte na X% instalacji ETS o najgorszych wynikach pod względem efektywności energetycznej i nie zawierające określonego narzutu.

Drugim zasadniczym składnikiem powyższego algorytmu jest korekta oparta o wartość współczynnika CBAM (w niebieskim nawiasie) odzwierciedlająca stopień, w jakim obniżany jest bezpłatny przydział w ramach EU ETS unijnym instalacjom produkującym towary CBAM. Do określenia tej korekty potrzebne są dwie wartości. Jedną z nich jest współczynnik CBAM (CBAM F), którego wartości na lata 2026 – 2033 zostały ustalone i przedstawiono je w tabeli nr 1. Drugim elementem korekty są tzw. benchmarki CBAM (CBAM BM), które z kolei będą oparte na kombinacji wskaźników referencyjnych (benchmarków) EU ETS. Taka kombinacja jest konieczna, ponieważ benchmarki EU ETS określone są dla produktów EU ETS zdefiniowanych według kodów PRODCOM, natomiast towary CBAM różnią się na podstawie kodów CN. W związku z powyższym, dostępna jest ograniczona i niewystarczająca liczba wskaźników referencyjnych EU ETS. Natomiast należy wskazać, że Komisja Europejska zobowiązała się do przedstawienia do końca roku 2025 tymczasowych benchmarków CBAM, opartych na benchmarkach EU ETS przyjętych dla lat 2021-2025 - [wskaźniki referencyjne EU ETS](#). Docelowe benchmarki CBAM, które będą obowiązywać przy określaniu liczby certyfikatów CBAM potrzebnych do umorzenia, będą obliczone na podstawie benchmarków EU ETS przyjętych dla lat 2026-2030. Benchmarki te zostaną opublikowane dopiero w roku 2026.

Kolejnym elementem, który może wpłynąć na ostateczną liczbę certyfikatów niezbędną do umorzenia emisji wbudowanych są ewentualne rabaty. Upoważniony zgłaszający CBAM będzie mógł ubiegać się o zmniejszenie liczby certyfikatów CBAM do umorzenia, o faktycznie poniesione koszty/opłaty emisji dwutlenku węgla w kraju pochodzenia. Warunkiem skorzystania z rabatu będzie faktyczne poniesienie kosztu w państwie trzecim w ramach systemu redukcji emisji CO₂, które występuje w formie podatku,

opłaty lub w formie uprawnień w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych funkcjonującym w tym państwie. Jeżeli upoważniony zgłaszający wykaże, że zadeklarowane emisje wbudowane podlegały opłacie emisyjnej w kraju trzecim, powyższy algorytm będzie mógł ulec odpowiedniej korekcie. Należy również dodać, że wartości opłat ponoszonych w krajach trzecich zostaną zgromadzone przez Komisję Europejską i udostępnione w postaci domyślnych wartości opłat za emisję gazów cieplarnianych dla poszczególnych państw trzecich. Wartości te zostaną określone na podstawie faktycznie uiszczanej opłaty emisyjnej średnio w ciągu roku (w EUR/tCO₂). Jednakże, z takich wartości domyślnych będzie można skorzystać w przypadku gdy w deklaracji CBAM zastosuje się wskaźniki domyślne dla emisji wbudowanych.

Reasumując, ze względu na to, że szczegółowe zasady obliczania niniejszej korekty zostaną określone w odpowiednim akcie delegowanym - po opracowaniu i publikacji wskaźników domyślnych oraz wskaźników referencyjnych ETS - powyższy algorytm należy traktować wyłącznie jako poglądowy.